

อดเอา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันอุโบสถ วันนี้มันครบ ๑ เดือนนะ ๑ ใน ๓ ไปแล้ว ๓ เดือนก็ออกพรรษา ตั้งแต่วันเข้าพรรษามา เราตั้งใจในพรรษา อธิษฐานพรรษาว่าจะประพฤติปฏิบัติ เวลาบวชมาบวชตามประเพณีก็บวชเพื่อการศึกษา ถ้าสึกไปภายใน ๓ เดือน เขาเรียกว่า “บัณฑิต” บัณฑิต คือเหมือนการว่าได้มาศึกษา บัณฑิต...ผู้รู้ ฐิติศการบริหาร ฐิติชีวิต เขาเรียกคนสูง แต่คนที่ไม่รู้สิ่งใดเลย เขาเรียก คนดิบ

นี่วันนี้วันอุโบสถ ถ้าวันอุโบสถ วันพระวันโกนโดยการปฏิบัติ วันปกติเราก็ปฏิบัติอยู่แล้ว ถ้าวันพระวันโกน อธิษฐานเนสัชชิก คือว่าไม่นอน บุษาคองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุษาคพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

เวลาหลวงปู่ขาวท่านอยู่ที่ถ้ำกลองเพล ท่านจะมีทางจงกรม ๓ สาย วันหนึ่ง เห็นไหม ตั้งแต่เข้าเดินบุษาคองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หัวค่านี้นุชาพระธรรม แล้วยิ่งถ้ำดึกๆ ดื่นๆ นะ บุษาคพระสงฆ์ ท่านจะเดินของท่านประจำ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เห็นไหม ท่านบุษาครัตนตรัย บุษาคพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อการประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้น วันพระวันโกนเขาจะปฏิบัติ บุษาคองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฉะนั้น เวลาเราจะมาเป็นบัณฑิต เราบัณฑิตด้วยการศึกษา เรียนรู้ขึ้นมาจากหัวใจของตัวเอง เรียนรู้ขึ้นมาจากความป็นจริง แต่เวลาที่มีการศึกษาเขาว่าเรียก “ภาคปริยัติ” ภาคปริยัติเรียนรู้ธรรม และวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียนรู้วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นแผนที่เครื่องดำเนิน เรียนรู้มาเพื่อประพฤติปฏิบัติ

ฉะนั้น เรามีเจตนา เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราเชื่อว่ามรรคผลมี ถ้าเราเชื่อว่ามรรคผลมี เราปฏิบัติบูชา เราเรียนรู้ขึ้นมาจิตของเรา ถ้าเราเรียนรู้ขึ้นมาจากจิตของเรา มันจะถอดจะถอน ถอดถอนอะไร? ถอดถอนความไม่รู้ ความลึกลับสงสัย

แต่ถ้าเราเรียนธรรมและวินัยจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในภาคปริยัติ เห็นไหม เราเรียนธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นแผนที่เครื่องดำเนิน แผนที่เครื่องดำเนินกับเรามันคนละส่วนกัน เวลาศึกษามาจากชั้น ๕ ศึกษาจากคัมภีร์ ศึกษาจากสังฆาร คัมภีร์ สังฆาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง การศึกษาโดยโลกีย์ปัญญา

ทีนี้ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราจะมาประพฤติปฏิบัติ เพราะเราเชื่อในมรรคในผล ถ้าเราเชื่อในมรรคในผล เราจะปฏิบัติของเราให้ตามความเป็นจริง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ! เวลาหลวงปู่มั่น หลวงตาท่านบอกว่า “แม่แต่อยู่หน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม” ไม่ถามเพราะอะไร เพราะมันรู้ขึ้นมาจากการศึกษาขึ้นมาจากใจของตัวเอง การศึกษาขึ้นมาให้รู้จริงขึ้นมาจากหัวใจ...จากหัวใจ มันไม่มีความสงสัย มันไม่มีความลึกลับสงสัย มันเข้าถึงจิต มันเข้าถึงปฏิสนธิวิญญาณ เข้าถึงกับสิ่งที่มันเป็นแก่นจิตใต้สำนึกของเรา

แต่ถ้าเราศึกษานะ จิตใต้สำนึกมันออกไปศึกษา จิตใต้สำนึกมันต้องคิดก่อน มันต้องมีเจตนา มีเจตสิกออกมา มันถึงจะคิดออกไป คิดออกไปแล้ว ความคิดอีกอย่างหนึ่งที่เราไปศึกษา เห็นไหม สิ่งนั้นเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาคือศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือธรรมวินัยนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ ถ้าเราตายไปแล้ว ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ”

เราปฏิบัติบูชาปฏิบัติตามธรรมและวินัย ธรรมวินัยนี้เป็นกรอบ คิดนอกกรอบๆ คือคิดในหัวใจของเรา คิดโดยความเป็นจริง คิดโดยกิเลสมันติดคั่นในหัวใจของเรา นี่คิด มีสติปัญญาทันความรู้สึกความคิดของตัวเอง ถ้าทันความรู้สึกความคิดของตัวเอง เห็นไหม ศึกษาจากจิตของเรา ศึกษาจากความรู้สึกของเรา ศึกษาจากความเป็นไปของเรา ศึกษาจากภายในของเรา

ถ้าการศึกษาอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะเรามีเป้าหมาย เราเชื่อในเรื่องมรรคเรื่องผล เราบวชมาเพื่อเป็นประเพณีวัฒนธรรมก็เรื่องหนึ่ง บวชมาเป็นประเพณีเพราะเราเป็นชาวพุทธ เรามาบวชเป็นประเพณีของเรา บวชเพื่อให้เราเป็นบัณฑิต เพื่อให้เรารู้จักธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่บวชมาเพื่อศึกษาชีวิตของเรานี้แหละ บวชมาเพื่อศึกษาหัวใจของเรา หัวใจของเราที่มันพาเรามาเกิด มาเกิดเป็นมนุษย์นี้ แล้วถ้าเราจะดำรงชีวิตของเราต่อไป ถ้าเราเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก รัตนตรัยของเรา เป็นเครื่องส่องดำเนินชีวิตของเรา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์คร่ำครวญนะ ร้องไห้คร่ำครวญว่า “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ดวงตาของโลก เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นดวงตาของโลก

สมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีวิตอยู่ อชาตศัตรูจะไปรบกับใครก็ให้คนไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเจ้าปเสนทิโกศลจะมีปัญหาในการปกครองอย่างไรก็ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะมีปัญหาอะไรไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย นี่ดวงตาของโลก ดวงตาของโลกต้องนำชีวิตของเราไป

นี่ก็เหมือนกัน เราบวชมาเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่เราบวชแล้วก็ศึกษา ศึกษาหัวใจของเรานี้แหละ ศึกษาความนึกคิดของเรา ศึกษาว่า ถ้าเราสึกออกไป เราจะไปมีครอบครัวของเรา เราจะเป็นผู้นำในชุมชนของเราในชาติในตระกูลของเรา เห็นไหม ถ้าเราชนะตัวเราเอง เราไม่คิดในตัวเราเอง เราจะมองปัญหาในสังคมออกหมดนะ เราจะมองปัญหา เราจะเป็นผู้นำ เราจะทำอะไร นั่นเขาเรียก “บัณฑิตๆ” ใ บัณฑิตๆ บัณฑิตเพื่อจะเป็นหลักเป็นชัยกับชีวิตของเรา นี่พูดถึงการบวชมาเป็นบัณฑิตนะ

แต่เรามีเป้าหมายนะ ผู้ที่บวช บวชมาเพื่อมรรคผลนิพพาน เราตั้งใจอยู่แล้ว เรามีเป้าหมายของเราอยู่แล้ว ถ้าเป้าหมายของเราอยากจะพ้นจากทุกข์ๆ เราพ้นจากทุกข์ เราบวชมาเพื่อศึกษา มาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ศึกษาจากจิตของเรา ศึกษาจากภายในของเราเพื่อประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา

ที่นี้การศึกษาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กิเลส แก่นของกิเลส กิเลส เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ในธรรมขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ชีวิตหนึ่ง ถ้าเกิดตายๆ เวลาเกิดตายขึ้นมามันทุกข์มันยาก น้ำตาไหลพรากๆ น้ำตาไหลนี้ ถ้าเก็บไว้นะ น้ำทะเลสู้ไม่ได้

คูสิ คุณ้ำทะเลสิ น้ำทะเล น้ำตาแต่ละภพแต่ละชาติที่เก็บไว้ได้จริงนะ ที่นี้พอน้ำ มันก็ระเหยได้เป็นธรรมดา มันก็หมุนเวียนไปธรรมดา แต่น้ำนั้นเก็บไว้ว่าเราเก็บน้ำนั้นรวมไว้กับจิตดวงเดียวที่เกิดที่ตายนี้ น้ำอันนี้สู้ไม่ได้นะ

ซากศพของจิตหนึ่ง ถ้ามันทับซ้อนๆ กันมันยิ่งกว่าทวีปนี้อีก ที่นี้เพียงแต่ทวีปมันย่อยสลายมันก็เป็นธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ไปไป เราไม่เห็นสภาวะสิ่งนี้ แต่การเกิดการตายของจิตนี้ มันเวียนตายเวียนเกิด ถ้าเวียนตายเวียนเกิดขึ้นมา แต่ละดวงใจถ้าเวียนตายเวียนเกิด เราเกิดมาเกิดซ้ำเกิดซากมา เราเชื้อของเรา เรามีเป้าหมายของเรา เราจะศึกษาจิตดวงนี้ จิตที่มันเกิดมันตายนี้ ถ้าจิตที่มันเกิดมันตาย เราจะมาประพฤติปฏิบัติของเรา

ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา เราได้บวชพระ บวชมาเป็นสากยบุตรพุทธชิโนรส บวชมาเป็นหลักเป็นชัย เราบวชมานี้เป็นนักรบนะ นักรบ คูสิ สงครามที่เขารบกัน เขาต้องมีอาวุธของเขา เขาต้องมีเสบียงกรังของเขาเพื่อจะออกรบของเขา เราจะออกรบนะ เราเป็นนักรบเหมือนกัน เราเป็นนักรบ สากยบุตรพุทธชิโนรส เราจะรบกับกิเลสของเรา ถ้าเราจะรบกับกิเลสของเรา เราใช้อะไรเป็นเครื่องมือรบกับกิเลสของเราละ

เราต้องมีสติ ถ้าเรามีสติมีปัญญานะ คูสิ เวลาเรามีสติมีปัญญา เรามีศรัทธาความเชื่อนะ จิตใจที่มันดี สรรพสิ่งในโลกนี้มันดูสวยงามไปหมดเลย ทุกอย่างมันลงตัวแล้วดีงามมาก ชีวิตนี้มีความสุข ชีวิตนี้เกิดมาเป็นชาวพุทธ ชีวิตนี้มีค่ามาก ได้เกิดเป็นชาวพุทธ พบพระพุทธศาสนา เกิดมาได้เป็นนักรบ ได้มาประพฤติปฏิบัติ โอ๊ย! มันภูมิใจภูมิใจทั้งนั้นนะ นี่ถ้าจิตมันดีนะ

แต่ถ้าจิตมันเสื่อม จิตมันถด มันท้อ มันถอยนะ มันทุกข์ไปหมดเลย มันไม่มีอะไรได้ตั้งใจสักอย่างเลย บวชเป็นพระขึ้นมามันมีธรรมและวินัยเป็นกรงขัง จะทำสิ่งใดก็ล่วงศีลไปไม่ได้ นี่ล่วงธรรมและวินัยไปไม่ได้เลย “ทำสิ่งใดก็ผิด ทำสิ่งใดก็ผิด ทำไมมันยุ่งยากไปหมดเลย” เวลาจิตมันเสื่อมมันถอยของมัน เห็นไหม

แต่ถ้าจิตมันดีนะ รักษาจิตไว้ ศีลเดียว ศีลนี้รักษาศีลข้อเดียว คือรักษาเจตนาของเรา รักษาความรู้สึกของเรา ถ้าความรู้สึกของเรามันไม่คิดแฉลบ มันไม่คิดนอกเรื่องนอกราว มันไม่มีอะไร

ผิคือลหอรอก มันขาดเจตนา ไม่มีสิ่งใดที่มันผิคือลหอรอก ความผิคือลหอรอก ความพลั้งเผลอของคนนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่คนตั้งใจทำความผิคือลหอรอก ตั้งใจทำตามกิเลส นั่นนะ อันนั้นมันไปตามกิเลส เห็นไหม นั่นนะ ผิคือลหอรอก

แต่ถ้ามันไม่ผิคือลหอรอก ถ้ามันไม่ผิคือลหอรอก ถ้าจิตมันดี สรรพสิ่งนี้ดีไปหมดเลย แล้วถ้าจิตมันเสื่อม จิตมันไม่ต้องการสิ่งใด มันทุกข์มันยากไปหมดเลย เห็นไหม

ฉะนั้น เราต้องมีขันติ มีการอดทนของเราณะ ทนเอา อดเปรี้ยวไว้กินหวาน ต้องทน ต้องสู้ ถ้ามันประพฤติปฏิบัติ มันมีขึ้นมีลงทั้งนั้นนะ จิตใจของคน เห็นไหม ฤดูกาลมันยังเปลี่ยนแปลงเลย ถ้าฤดูกาลไม่เปลี่ยนแปลงโลกนี้ก็อยู่ไม่ได้ โลกนี้มันก็เป็นธาตุ ดิน ภูเขา ฤกษ์ ดาวต่างๆ ในจักรวาลไม่มีสิ่งมีชีวิต ถ้ามันตายตัวอย่างนั้น ขนาดตายตัวอย่างนั้นมันยังมีบิกแบง มันยังมีหลุมดำ มันยังมีจุด จักรวาลนี้เคลื่อนตัวไปตลอดเวลา มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีอะไรคงที่เลยในโลกนี้

แล้วถ้ามันเป็นอย่างนั้น มันเป็นธาตุ มันเป็นสิ่งที่ไม่รับรู้ มันเป็นของมันอย่างนั้นหรือ? มันก็ไม่ใช่เป็นอย่างนั้น นี่จิตใจของเรา ถ้ามันทรมันท้อของมัน เพราะสิ่งใดล่ะ? เพราะเวลาคนประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันมีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วจะเจริญ การทำงานของโลกเขา เขายังมีอุปสรรคของเขา คนที่ขีปปาภิญญา คนที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายมันก็มี แต่ก็มิตอนไหนล่ะ มีตอนที่ปฏิบัติไ้ แต่ตอนที่เขายังไม่เชื่อในการปฏิบัติเขาก็ทุกข์ยากมาทั้งนั้นนะ

พาหิยะ ดุติ เรือแตกมา วายมากกลางน้ำ จะเป็นจะตายอยู่นะ พอเข้ามานี่เขานับถือขึ้นมาว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ เห็นเขาเคารพนับถือ ก็เชื่อในลาภสักการะ นี่โลกธรรม ๘ นี่สรรเสริญ เขาสรรเสริญ เขายินยอม เหลิงไปกับเขาเลยนะ แต่เพราะมีบุญ สิ่งที่เป็นสหธรรมิก เป็นเพื่อนกันมาที่ปฏิบัติกันมา นี่ลอยมากกลางอากาศ “เธอไม่ใช่พระอรหันต์ ตอนนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ใ้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังเทศน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย

นี่เวลาเขาเชื่อ เขาหาหนทางของเขา นี่จีปปาภิญญา ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย แต่ถ้าตอนที่เขาไม่เชื่อล่ะ ตอนที่เขาคิดว่าเขาเป็นพระอรหันต์ล่ะ เขาเรือแตกมา นุ่งไบไม้มา คูสิ เขาเคารพบูชาณะ เห็นคนมาล้อมรอบไป

นี่ปัจจุบันเขาว่า “โ๊ย ถ้าไม่ดี ทำไมคนเยอะล่ะ ทำไมคนไปหาเยอะ”

ก็คนมันมีสมองที่ไหนล่ะ คนเราเชื่อคนได้หรือ คนมันคนไม่ทั่ว มันครึ่งๆ กลางๆ ทั้งนั้นนะ แล้วมันจะเชื่อใครล่ะ

ถ้ามันเชื่อใครไม่ได้ นี่เราศึกษาจากความรู้สึกของเรา ความรู้สึกของเรามันทุกข์ยากไหม เราศึกษาจากความรู้สึกของเรานะ มันจริงหรือ ที่คนไปเยอะๆ ที่เขารำลือกันนั้นมันจริงหรือ ถ้ามันจริงไหม ถ้ามใจเราสิ มันจริงไหม ถ้ามันจริงมันเป็นอย่างนั้นไหม ถ้ามันไม่จริง แล้วจริงมันอยู่ที่ไหนล่ะ

เขาจะดี เขาจะชั่วนะ เรื่องของโลกเขา ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ในเมื่อเรามีสติมีปัญญาของเรา เราต้องอดทนนะ เวลาปฏิบัติ เวลาจิตมันดี โลกนี้สวยงามมาก สรรพสิ่งทุกอย่างราบรื่นไปหมดเลย แต่เวลามันร้ายมานะ เวลามันพลิกขึ้นมา มันคิดมันคิดในหัวใจ มันคิด ไครมๆ ในหัวใจ นี่ทำอย่างไร? ต้องอดเอา อดทน ต้องมีขันติ

ไม่ใช่ว่าใครบวชมาแล้ว โจนหัวบวชพระขึ้นมาจะ จิตใจมันจะราบเรียบ มันจะไม่มีอะไรในใจเลย มันเป็นไปไหม? ไม่มีทาง! โจนแต่หัว กิเลสมันไม่ได้โจน โจนหัวมาแล้ว โจนหัวก็โจนผมไง โจนผม คูสิ ทางโลกเขา ร้านตัดผมเยอะแยะไปหมด คูสิ เขาตัดผมที่กันนะ เขาต้องเอาไปทิ้ง มันเป็นเศษขยะ แล้วเราโจนหัวบวชเป็นประเพณี สมมุติสงฆ์ เราเป็นสงฆ์โดยสมมุติ สมมุติเห็นไหม สมมุติตามธรรมวินัย คุณเพศหญิง เพศชาย เพศนักบวช เราจริงตามสมมุติ เราเป็นพระจริงๆ เป็นที่รูปแบบ เป็นที่สังคมาขอมรับ นี่ไง สมมุติ

สมมุติโลก เห็นไหม คูสิ ทางราชการเขายกให้เลย นี่เป็นพระ พอเป็นพระขึ้นมา สังคมเขายกย่อง นี่พระสงฆ์ๆ เราเป็นชาวพุทธนะ เราเคารพรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ณะ พวกนี้เป็นพระสงฆ์ พระสงฆ์ที่เป็นหลักเป็นชัยของเรานะ เป็นนักรบรบกับกิเลสนะ เขามีสิ่งใดจะเอาบุญกุศลก็ทำบุญกับพระสงฆ์ นี่พระสงฆ์โจนหัวมาเป็นพระสงฆ์...แล้วกิเลสมันได้โจนไหม

ถ้ากิเลสไม่ได้ไถถอน เราตั้งใจของเรา เรามีสติปัญญาของเรานะ อดทน! มันจะทุกข์มันจะยาก เราก็มีสติ แต่ถ้าจิตมันดี ดีเราก็มีสติปัญญารักษามัน เราต้องรักษานะ หัวใจนี้ต้องรักษา ใครจะรักษาให้เรา มันไม่มีใครรักษาหรอก

เราเติบโต เห็นใหม่ เกิดมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เลี้ยงมาตั้งแต่ดินเท่าฝ่าหอย พ่อแม่เลี้ยงดู มาอาหาร เครื่องใช้ไม้สอย พ่อแม่ดูแลมาตลอด นี่เราเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อแม่มา กินเลือดในอก เคี้ยวนี้กินนมแม่ๆ นมแม่มันมาจากน้ำเหลือง น้ำเหลืองมาจากเลือด นี่กินเลือดมา เลือดพ่อ เลือดแม่ นี่เอามาทำศาสนา เอาเลือดพ่อเลือดแม่มาบวชพระ

ถ้าเราบวชพระขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา นี่เลือดเนื้อเชื้อไขนี้ของใคร ตอนนี้เป็นสากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นสากยบุตร เป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนที่จะเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นลูกใคร เป็นลูกใครมาแล้วถึงมาบวชเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า? เราเป็นลูกพ่อลูกแม่ของเรามา เราบวชแล้วเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราบวชแล้วบวชแต่ร่างกาย แต่หัวใจยังไม่ได้บวช ปัจจุบันนี้เราจะบวชหัวใจของเรา เรามีเป้าหมายของเรา เราเชื่อว่ามีมรรคมีผลของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไปแล้ว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านสิ้นกิเลสไปหมดแล้ว ท่านนิพพานไปหมดแล้ว ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ แล้วเรากลับมาเห็นร่องเห็นรอยใหม่

เวลาพระอรหันต์ร้องไห้ นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ “เรายังมีกิเลสอยู่ เป็นพระโสดาบัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะปรินิพพานไปแล้ว” คร่ำครวญ เสียใจนะ ไม่มีคนคอยซี้คอยบอกนะ แล้วในปัจจุบันนี้ เรากลับมาตั้งกลางพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มีครูมีอาจารย์ของเราวางธรรมและวินัย วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ นี่ข้อวัตรปฏิบัติคือวิธีการใด วิธีการที่เราจะเข้ามาฝึกฝน เข้ามารักษาคิดใจของเรา เข้ามาพลิกแพลงชำระล้างกิเลสในหัวใจของเรา

แล้วเราชำระกิเลสของเรา เรากลับมาที่มีคนชี้หน้า มีคนคอยบอก เรามีอำนาจวาสนาใหม่ คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาคือมันไม่มีใครบอกใครสอนนะ เขาต้องค้นรนไปของเขาเอง คุณสิ เวลาคนทุกข์จนเจ็บใจ เขาจะทำงานสิ่งใด เขาต้องทำด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขา ไ้เราไม่มีพ่อแม่ มีครูมีอาจารย์ มีทุกอย่างหมดเลย...แล้วจริงใหม่ แล้วเอาใหม่

ถ้าเราเอานะ เราต้องอดทนนะ อดเอา ต้องอดเอา อดอะไร? อดไม่ให้กิเลสมันออกหาเหยื่อ ใจ เวลามันดิ้นรนในใจนี่อดเอา ขันติธรรม อดเอา อดทนไว้ แล้วพยายามทำของเราขึ้นไป อดเปรี้ยวไว้กินหวาน เวลาอดนี่นะ เปรี้ยวนะ มันเปรี้ยวนะ มันเจ็ดพัน มันกินไม่ลงเลยนะ มันเข้าไปนี่มันทนไม่ได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตเราทำไมมันเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ ทำไมการปฏิบัติเรามันต้องทุกข์จนเจ็ญใจนี้หรือ ใอนี้ทุกข์นี้ โลกเขา คุณติ รัฐบาลเขาพยายามจะหาสาธารณูปโภคให้เรา สะดวกสบาย รถไฟฟ้า การเคลื่อนย้ายต้องให้ความสะดวกสบายทั้งนั้นนะ น้ำไหลไฟสว่างหมดเลย แล้วเราจะย้อนกลับไปอยู่มนุษย์ถ้าหรือ จะต้องมาทุกข์มายากอย่างนี้หรือ

ใอ่สิ่งอย่างนั้นมันเป็นเรื่องคำว่า เรื่อง โลก เรื่อง โลกคือมีผู้บริหาร ผู้จัดการให้เรา สังคม คือมนุษย์รวมกันเป็นสังคม สังคมผู้นำที่ดี สังคมนั้นก็ร่มเย็นเป็นสุข ถ้าสังคมนั้นถ้าผู้นำไม่ดี ชูดเลือดกินเนื้อกัน นี่ไง เราอยู่กับโลกก็เป็นแบบนั้น ถ้าอยู่กับโลกเป็นอย่างนั้น เห็นไหม โลกเป็นใหญ่

แต่ในปัจจุบันนี้เรามีสติปัญญา เราบวชเป็นพระกันแล้วนะ เรามาประพฤติปฏิบัตินะ นี้ ๑ เดือนผ่านไป แล้ว ถ้า ๑ เดือนผ่านไป แล้วเราจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อมีเป้าหมายของเรา เราจะปฏิบัติขึ้นมาเพื่อเป็นธรรมของเรา แล้วธรรมมันเกิดที่ไหนล่ะ ถ้าธรรมมันเกิดที่ไหน มันจะเข้าหาธรรม ไม่ใช่ทุกข์นี้ ในเมื่อมันเป็นความจริงอย่างนี้ ถ้าเราไม่เข้าไปเจอกับความจริง เราจะไปหาความจริงจากที่ไหน

นี่เราต้องการความจริง ใครต้องการความจอมปลอมบ้าง? ใครต้องการสิ่งที่มันหลอกลวงบ้าง? ใครก็ไม่ต้องการทั้งนั้นเลย ทุกคนก็ต้องการความจริงทั้งนั้นนะ แล้วเราบวชมาแล้ว เราบวชเอาความเป็นจริง จริงตามสมมุติ แต่ยังไม่จริงตามธรรม ถ้าไม่จริงตามธรรม เราตั้งสติของเรา เราจะรักษาผลประโยชน์ของเรา เราจะดูแลหัวใจของเรา

นี่เพราะเราเชื่อมรรคผลนิพพาน มรรคผลนิพพานเป็นสมบัติของพระ ถ้าพระไม่มีธรรม ไม่มีวินัย ไม่มีศีลมีธรรมในหัวใจ พระจะเอาอะไรเป็นสมบัติ โลกเขาทำมาหากินกัน เขามีตัวเลขในธนาคารของเขา เขามีทรัพย์สินสมบัติของเขา เขามีทรัพย์สินสมบัติของเขาเป็นสมบัติของเขา เรามีอะไรเป็นทรัพย์สินสมบัติ ถ้าเราปฏิบัติของเรา เรามีศีลมีธรรมเราจะมีสมบัติของเรา ถ้าเรามีสมบัติของเรา ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา จิตใจมันดีขึ้น ถ้าจิตใจมันดีขึ้น จิตใจมันปล่อยขึ้น

เวลาเรามีทรัพย์มีสมบัติของเขาทางโลก เขาต้องบริหารจัดการของเขา เขาต้องดูแลของเขา แต่ถ้าเวลาเรามีทรัพย์สมบัติของเราเนะ ยิ่งมียิ่งสบาย ยิ่งมียิ่งโล่ง ยิ่งโปร่ง ยิ่งโล่ง เพราะอะไร เพราะมันสะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์เนะ เพราะคนสะอาดบริสุทธิ์ คนเรา เวลาเราบวชมา ทุกคนไม่ต้องบอกนะว่าทุกข์เป็นอย่างใด

เวลาโกนหัว ทุกคนก็รับรู้เองว่ามีดโกนมันโกนผมบนหัวเป็นอย่างไร มันรับรู้ เห็นไหม จิตใจ เวลามันจะบวชในหัวใจ เวลาจิตใจที่มันทุกข์มันร้อน มันเป็นอย่างไรร แล้วเวลาทำความสงบของใจเข้ามาเนะมันโกนทุกข์โกนยาก โกนความแผดเผาหัวใจออกไป มันโกนอย่างไร นี่ถ้าเราไม่มีสิ่งใดมาเปรียบเทียบ ไม่เห็นตามความเป็นจริง เราจะรู้ได้อย่างไร เราจะเอาอะไรมาเป็นหลักเป็นเกณฑ์

แต่ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เนะมันถึงว่า นี่ไง ถ้าจิตใจมันดี มันคืออย่างนี้ ถ้าเวลามันทุกข์ล่ะ ทุกข์ไม่ต้องบอก มันมาเอง ก็เลส เห็นไหม เราเกิดมากับอวิชชา เราเกิดมานี้มีความไม่รู้ฝังใจมา ถ้าความไม่รู้ของเรามันเกิดมาด้วยกัน เวลากิเลสมันตื่นนอนขึ้นมา เวลากิเลสมันจ้องห้องฟองขมขึ้นมา มันข่มขี้หัวใจของเรา มันทุกข์ไปทั้งนั้นนะ

ไม่มีอะไรสมความปรารถนาเลย ไม่มีสิ่งใดที่มีความพอใจเลย เพลิดเพลินตัวเองเข้าไป เพลิดเพลินแต่หัวใจเข้าไป...ใครทำ ใครทำให้ ใครทำให้? ไม่มีใครทำเลย เพราะเขากับเรามันคนละคน มันเกิดมาจากภายใน เห็นไหม มันเกิดมาจากหัวใจ เห็นไหม ความทุกข์ความร้อนนี้มันมาจากข้างนอกหรือ ความทุกข์ความร้อนนี้ใครส่งมา ใครส่งไปประณีย์มา ใครฉีดเข้าไปในร่างกายของเรา? ไม่มี เราคิดทั้งนั้นเลย มันเกิดมาจากเรา เห็นไหม

ถ้ามันเกิดมาจากเรา ถ้าเราตั้งสติ นี่ไง เราตั้งสติ ครูบาอาจารย์ของเราท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้แล้ว จะเคลื่อน จะไหว จะอะไร ให้มีสติ อยู่กับพุทโธตลอด ให้พุทโธตลอด เรามีเป้าหมายนะ คุณติ ชาวพุทธที่ทะเลียบบ้าน เขาเป็นชาวพุทธกัน แต่เขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมี แต่เรานี้เชื่อ เห็นไหม มันแยกประเภทแล้ว ประเภทที่เชื่อกับไม่เชื่อ

ถ้าเราเชื่อของเราแล้วเนะ ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ แต่ความเชื่อมันชักนำให้เรามาบวชกัน บวชเพราะเราเชื่อมั่น เรามีเป้าหมายของเรา ถ้าเรามีเป้าหมายของเรา เราจะปฏิบัติของเรา ให้มันจิตสงบนะ แค่อึดสงบแค่นั้นนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

เขาเที่ยวกันนะ เทียวพยายามหาเงินหาทองกัน เทียวหาความพอใจของใจขึ้นมา เพื่อความสุขของเขา นี่การครองเรือน เหมือนกับวิดน้ำทะเลทิ้งทะเลเพื่อเอาปลาน้อยๆ ตัวหนึ่ง เวลาได้ปลามาตัวน้อยๆ ดีใจมาก วิดน้ำแล้วได้ปลา แล้วเวลาวิดน้ำทะเลทิ้งทะเลนี้มันเหนื่อยยากขนาดไหน แล้วเอาปลาน้อยๆ ตัวหนึ่ง

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงการครองเรือน นี่เราลงทุนลงแรงวิดน้ำทะเลกันทิ้งทะเล วิดเอาๆ ทำไมนะ? เอาปลาๆ จะหาปลา การครองเรือน หาความสุข หาความสุขจากการครองเรือน เห็นไหม อยู่ด้วยกันมีแต่กระทบกระเทือน มีแต่สิ่งใดที่มันจุกจิกเต็มไปหมดนะ นี่เพื่อหาปลาน้อยๆ ตัวหนึ่ง คือหาความสุขใจ นี่มีฝั่งมีฝาย มีความสุขของเขาไป นี่คิดทางโลก

แต่ถ้าเป็นทางธรรมของเราละ ถ้าทางธรรมของเรา เราดูแลใจของเราไม่ให้มันไปวิดน้ำ ไม่ให้มันไปหาปลา ให้มันหาความสงบ ถ้ามันหาความสงบได้ เราหาความสงบของเรา

ถ้าจิตไม่สงบ จิตไม่สงบ เวลาคิดไปมันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาอย่างที่เขาศึกษากันอยู่นี้ ในปัจจุบันเขาศึกษาปริยัติ เขาก็ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ไหม เขาบอกนี่วิปัสสนาจารย์ วิปัสสนาจารย์เพราะท่องจำ ท่องจำกิริยา ท่องจำธรรมและวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเอาไว้ นั่นนะ ท่องจำสิ่งนั้นมา แต่พอวิชาในหัวใจมันไม่รู้อะไรเลย เหมือนเราเรียนภาษาอื่น เราได้ศัพท์มา แต่เราไม่เข้าใจว่ามันคืออะไร

แต่ว่าพอเราศึกษามา เขาบอก “รู้” รู้เพราะอะไร เพราะคำนั้นเขาอธิบายได้ เขาตีความได้ เขาตีความได้มันก็เป็นการตีความ มันเป็นเรื่องสุดมยปัญญา แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบ ถ้าใจสงบนะ มันไม่มีชื่อ มันไม่มีเสียง แต่มันมีปัญหา พอจิตสงบขึ้นมาเราฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม เราฝึกหัดใช้ จิตสงบแล้วเกิดปัญญาเอง ไม่มี

ไฟฟ้า เห็นไหม เขาบอกว่า เขาทำอุตสาหกรรม เขาต้องใช้พลังงาน เขาต้องใช้ไฟฟ้ามาก เวลาเราสร้างเขื่อน สร้างโรงไฟฟ้าขึ้นมา ถ้าเราไม่เอาเข้าสู่โรงงาน ไฟฟ้าก็คือไฟฟ้า ไฟฟ้ามันจะไปไหน ไฟฟ้าจะไปทำอะไร มีแต่ไฟฟ้า แต่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม ไฟฟ้าก็คือไฟฟ้าไง ถ้ามีไฟฟ้าแล้วมันต้องมีโรงงานอุตสาหกรรม ถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรม เอาไฟฟ้านั้นมาทำเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ของเขา

จิตสงบแล้วจะเกิดปัญญาเอง...ไม่มี จิตสงบนะ เวลาเขาจะไปลงทุนที่ชาติใด เขาก็ไปดู
 สาธารณูปโภคว่าที่นั่นมันสมควรจะสร้างโรงงานได้หรือไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน จิตเรา ถ้าเราจะ
 ปฏิบัติ เราบอกว่าเราจะเกิดปัญญา เราอดทนมา อดทนเพื่อความมั่นคงของใจ ที่ไหนเขาไม่มี
 พลังงาน เขาก็ต้องพยายามสร้างพลังงานขึ้นมา ไม่มีสาธารณูปโภค เขาก็ต้องสร้างสิ่งนั้นขึ้นมาเพื่อ
 ไปทำอุตสาหกรรม เพื่อให้ชาตินั้นเจริญ

จิตใจที่มันโง่ มันเง่า มันเต่า มันตุ่น ที่มันทุกข์มันยาก มันหาทางออกไม่ได้อยู่นี้ เราก็เชื่อ
 เชื่อในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็เชื่อว่ามรรคผลนิพพาน เราก็มีเป้าหมายคือ
 มรรคผลนิพพาน เวลาปฏิบัติไปที่ทุกข์ยากน่าดูเลย

อดเปรี้ยวไว้กินหวาน ต้องอดเอา อดทน อดแล้วมันจะรุ่งเรื่อง อดแล้วมันจะเจริญก้าวหน้า
 ถ้ามันเจริญก้าวหน้า เห็นไหม ขยันหมั่นเพียร มรรค ๘ สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ
 ทิฐุชอบ ความชอบธรรม ถ้าเราทำของเราที่ทางอันเอก ทางที่จะเข้าไปชำระกิเลส เห็นไหม เราก็
 มีสติปัญญาของเรา ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ ถ้าจิตสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบแล้วเราก็มีพลังงาน มี
 โรงไฟฟ้า เราก็ต้องมีถนน เราก็ต้องมีโทรศัพท์ เราก็ต้องมีน้ำ เราก็ต้องมีทุกอย่างเพื่อการ
 อุตสาหกรรม นี่ถ้าจิตมันจะเป็นปัญญาขึ้นมา

มันไม่ใช่ว่า “โธ้ย! ศึกษามาแล้วเป็นปัญญาๆ” เขาไปดูงานกันนะ ไปดูงานมาทั่วโลก ดูงาน
 มาเก็บไว้ในลิ้นชัก ดูงานมาจะทำ นโยบายเขาขอมใหม่ จะมาทำนี้มีทุนใหม่ ถ้าทำประชาพิจารณ์นี้
 ชาวบ้านยอมรับไหม นี่ไง ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษาธรรม
 มาแล้วไง ศึกษางาน ไปดูงานมาแล้วเก็บไว้ในลิ้นชักใจ นี่ก็เหมือนกัน ศึกษามาแล้ว สุตมยปัญญา
 ศึกษาหมดแล้ว รู้ธรรมไปหมดแล้ว อะไรก็รู้ทั้งนั้นใจ...แล้วทำอะไรต่อล่ะ โง่ฉิบหาย...ไม่รู้เรื่อง...

ศึกษาเอาจากใจ ศึกษาเอาจากเรานะ แล้วเราต้องสร้างของเราขึ้นมา เห็นไหม
 สาธารณูปโภคต่างๆ รัฐเขาสร้างให้ แต่ของเราที่เราต้องทำของเราขึ้นมา ทางของใครทางของมัน
 มัคโค ทางอันเอก อดทน เห็นไหม อดทนแล้วมันจะมาสร้างสมขึ้นมา ถ้าไม่อดไม่ทน...ไม่มี ไม่มี
 แล้วจะทำอย่างไร ไม่มีแล้วจะทำอย่างไร...มีๆ ก็เรียนมาหมดแล้ว รู้หมดแล้ว...พิมพ์เขียว เก็บไว้
 ในลิ้นชักนะ มันไม่มีอะไรเป็นเนื้อเป็นหนัง เป็นความจริงขึ้นมาเลย เห็นไหม

เราตั้งสติของเรานะ อดทน หมั่นเพียรของเรา ถ้าเราอดทนหมั่นเพียรของเรา เราจะ
 เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันก็มีความสุขแล้ว จิตสงบเข้ามา เห็นไหม เรามีพร้อมเลย

ถนนหนทางก็มี จะเดินก็ได้ไม่เดินก็ได้ น้ำไฟทุกอย่างก็พร้อมหมดเลย ถ้าจะสร้างก็ได้ไม่สร้างก็ได้ เห็นไหม ถ้าเป็นสมาธิแล้วเกิดปัญญาเอง...ไม่มี

แต่ถ้ามันจะเกิดปัญญา เราจะมีโครงการของเรา เราจะสร้างโรงงานอุตสาหกรรมของเรา เราจะสร้างโรงงานมรรคผลนิพพานในใจของเรา ถ้าเราจะสร้างมรรคผลนิพพานในใจของเรา เราจะสร้างอย่างไร เราจะสร้างโรงงานอุตสาหกรรมอะไร เราจะสร้างแล้วจะไปขายให้ใคร เราจะทำขึ้นมาทำไม ลงทุนตรงไหน ลงทุนอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเรา จิตสงบแล้วทำอย่างไร พลังงาน โรงไฟฟ้าก็ตั้งอยู่นั่น ถนนมันก็ถนนเอาไว้ให้ควายมันเดิน ไฟฟ้า น้ำประปาเดี๋ยวมันก็รั่ว นี่จิตสงบแล้วทำอย่างไรต่อ? จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้ามันหัดใช้ปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากสัมมาสมาธิ เกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา ถ้าเกิดขึ้นมา จิตใจมันจะละเอียดลึกซึ้งเข้าไป

เวลาจิตเราเสื่อมเราถอยนะ เราทุกข์เรายากมาก เราก็มีสติปัญญาของเราใคร่ครวญของเรา อดทนเอา คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร เรามีความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหัส ถึงมันจะท้อถอย ถึงมันจะทุกข์ยาก ถึงมันจะกอดคั่นในหัวใจ นี่มันเป็นธรรมชาติของกิเลส ธรรมชาติของมันแหละ แต่ถ้ามันแสดงตัวก็ออกมาเป็นอย่างนี้ นี่มันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว นี่เราได้สู้กับมัน เห็นไหม นักรบ ศากยบุตรพุทธชิโนรส เราเป็นนักรบ

ถ้าเราเป็นนักรบ เราจะรบกับใคร ทหารก็ออกรบนะ เขายังมีเครื่องมือ เขายังมีอาวุธของเขา พร้อมออกรบเลย นี่เราจะออกรบ ไม่มีสติปัญญา ไม่มีอะไรเลย ไปรบกับใคร ให้กิเลสมันเหยียบย่ำเอา กิเลสมันเหยียบในหัวใจนี้ มันกระที่บแล้วกระที่บเล่า ยังชุกหัวไปให้มันกระที่บอีก แล้วบอกว่า “นักรบ นักรบ”

เห็นไหม อดทน ถ้าจิตมันเสื่อมถอย ถ้าจิตมันใคร่ครวญ มันคร่ำครวญในหัวใจนะ มันทุกข์ มันยาก “ทำไมเกิดมาชีวิตนี้มันทุกข์นัก เกิดมาเป็นคนที่ทุกข์พอแรงแล้ว บวชมาเป็นพระทุกข์มากกว่าอีก” แล้วก็บอกว่า “บวชแล้วนี่ มรรคผลนิพพานจะมีความสุขมากๆ ปฏิบัติมาเกือบตายไม่เห็นสุขสักที”

ถ้าจิตมันสงบนะ จิตมันร่มเย็นเป็นสุข มันมีความสุข ความสุขนี้มันเจือจาง มันให้หัวใจได้ลิ้มรส รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง การเคลื่อนไหวมันมีสิ่งใดที่เป็นเสขิยงกรังให้จิตนี้มันได้

ผ่อนคลาย เราตั้งสติของเรา อดเอา อดเปรี้ยวไว้กินหวาน อดทนเอา แล้วประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้ามันสงบแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา เราจะตั้งโรงงานแล้ว ถ้าเราตั้งโรงงานได้นะ ถ้าจิตมันสงบแล้ว เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง

เวลาจิตใจมันจับต้องของมันได้ พอจิตมันสงบระงับ มันจับต้องสิ่งนี้ได้ มันพิจารณาของมัน ถ้าพิจารณาของมัน โรงงานนั้นได้ตั้งโรงงานแล้ว ได้ติดเครื่องอุตสาหกรรมนั้นพร้อมหมดแล้ว สายพานการผลิตเขาได้ทดสอบแล้ว พอมันทำงานของมัน มันก็มีผลของมันออกมาจากโรงงานนั้น ถ้าโรงงานนั้นมันมีผลผลิตออกมานะ แหม! มันตื่นตื่น เราทำสำเร็จๆ

จิต เวลามันจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรม ตามความเป็นจริงนะ เวลามันใช้ปัญญา ใคร่ครวญของมันไปนะ เวลามันปล่อยมันต่างกันไป มันต่างกันตั้งแต่เริ่มต้น เราจะสร้างโรงงาน เราไม่มี ไฟก็ไม่มี พลังงานก็ไม่มี ไม่มีอะไรสักอย่างหนึ่งเลย

เวลาจิตสงบมันก็มีพลังงาน พลังงานก็คือพลังงาน ถนนก็ถนน น้ำก็คือน้ำ ทุกอย่างมันก็อยู่ของมัน ถ้าจิตเป็นอย่างนั้นเราก็พอใจ เพราะสิ่งที่ไม่มี มันมีขึ้นมามันก็ตื่นตื่น แต่มีขึ้นมาแล้วมันใช้ประโยชน์สิ่งใดละ

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ จะเอาอะไรไปแก้กิเลส พอเรามีสิ่งใดทุกอย่างพร้อมเพียงแล้ว เราก็สร้างโรงงานอุตสาหกรรม คือจิตมันออกพิจารณาของมัน มันจับต้องได้ จับต้องกาย จับต้องเวทนา จับต้องจิต จับต้องธรรมได้ แล้วพิจารณาไปมันมีผลผลิตออกมา มันตื่นตื่น มันดีใจ มันมีความสุขนะ เราทำแล้วประสบความสำเร็จ นี่ไง สิ่งที่เกิดขึ้นมามันแตกต่างกันกับสัมมาสมาธิ สมาธิคือความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี กับปัญญาญาณที่มันชำระล้างกิเลสนะ มันถอดมันถอนอวิชชาคือความไม่รู้

สิ่งที่เราเกิดมา เราเกิดมาจากไหนก็ไม่รู้ ปฏิสนธิวิญญาณนี้เกิดมาแล้วก็เป็นเรา เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาไม่รู้ไปหมดเลย แต่ไม่รู้จักตัวเอง เห็นไหม นี่สุดมยปัญญา

เวลาเราภาวนาไปแล้ว เราสร้างพลังงานของเรา เราสร้างอุตสาหกรรมของเรา เราสร้างขึ้นมา เวลามันพิจารณาไปมันเป็นจินตมยปัญญา แต่เวลาเราจับต้องได้ตามความเป็นจริง เราสร้าง

โรงงานอุตสาหกรรมได้มันคงของเรา เวลาสายพานการผลิตมันเริ่มหมุนไป มรรค ๘ ทางอันเอก มันหมุนของมันไป

พอมันหมุนของมันไป ผลงานมันออกมา มีผลผลิตออกมา คือปัญญาของเรา คือความรู้ของเรา คือมรรคผลของเรา คือการกระทำของเรา เราทำนี่ “โห้ย!” มันแตกต่างไป พอมันมีความเห็นของเรา เห็นใหม่ สิ่งที่ทำขึ้นมา ที่มันทำได้แบบนี้ มันพิจารณาของมันอย่างนี้ มันเป็นปัจจัยตั้งใจ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง จากใจดวงนี้ ถ้าใจดวงนี้โง่เขลาอยู่ กว่าจะยืงตัวขึ้นมาได้ มันก็ล้มลุกคลุกคลานมา นี่ทุกข์ยากมาก ทุกข์ยากมาก...งานที่เขาแอบเหิงือต่างน้ำทางโลก เขาว่าทุกข์ๆ เขายังมีคนช่วยเหลือเอื้องานเขา ไอนี้นั่งหัวชนฝาอยู่ที่นี่ นั่งหัวทิ่มดินอยู่ที่นี่ ทุกข์น่าดูเลย

แต่ถ้าทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ไม่ใช่ทุกข์นิยม ไม่ใช่ ไม่ใช่ทุกข์นิยมนะ มันเป็นสัจจะ ในเมื่อเราต้องการความจริง มันก็ต้องเอาสัจธรรม เอาความจริงเข้าไปสู่ความจริง ถ้ามันเข้าไปสู่ความจริง มันเป็นทุกข์ ทุกข์ก็ต้องเผชิญสิทธิ ทุกข์...ใครเป็นทุกข์ ทุกข์อยู่ไหน ทำไมจิตใจนี้มันทุกข์นัก ทุกข์แล้วทุกข์มันอยู่ไหน

นี่พิจารณากัน เห็นใหม่ “ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ” ตัณหาความทะยานอยาก สมุทัยนี่เราจะละสิ่งนั้น แล้วละได้อย่างไร? ละด้วยมรรค มรรคญาณมันเข้ามาชำระสะสาง มันก็เป็นนิโรธ นิโรธมันก็ดับ มันก็ปล่อยหมด เห็นใหม่ สัจธรรมอันนี้มันเกิดขึ้นมาในใจของเรา

จากที่มันชี้ทุกข์ชี้ยาก มันทุกข์ มันลำบากลำบากของมันขึ้นมา ทนเอานะ ถ้าเราไม่ทน ไม่มีสัจจะ ไม่มีขันติธรรม ไม่มีสิ่งใดเลยเป็นพื้นฐาน ถ้ามันมีเป็นพื้นเป็นฐาน ทุกคนในโลกเขา เขาขอโอกาสกัน ขอโอกาสให้เขามีโอกาสให้เขาได้ทำบ้าง ขอโอกาสให้เขาได้แสดงบ้าง ขอโอกาสให้เขาทำบ้าง นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันทุกข์นักๆ จิตใจเราถ้าเข้าไปเผชิญกับมัน โอกาสมันเกิดใจโอกาสมันมี โอกาสกระทำของเรามันมี ถ้าโอกาสมันมีเราทำของเราได้ มันจะเป็นความจริงของเราขึ้นมา

ถ้ามันเป็นความจริง แล้วมันมาจากไหน? มันมาจากล้มลุกคลุกคลาน มาจากที่เราล้มลุกคลุกคลาน กว่าจะก้าวเดินผ่านมามันทุกข์ยากมาทั้งนั้นนะ แต่ถ้าพอความจริงมันเกิดขึ้นมา นี่ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์คร่ำครวญนะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว ดวงตาของโลกดับแล้ว” เสียใจนัก แต่เวลาพระอานนท์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาพระอานนท์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระอานนท์ยังเผยแผ่ธรรมต่อไป พระอานนท์บรรลุธรรมตั้งแต่อายุ ๘๐ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นอายุขัย ๘๐ ปี พระอานนท์สหชาติร่วมมามากัน ฉะนั้น ต่อไปอีก ๑๒๐ ปี...

...อีก ๔๐ ปี...องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมอยู่ ๔๕ ปี พระอานนท์เป็นพระอรหันต์เมื่ออายุ ๘๐ แล้วพระอานนท์มีอายุต่อไปถึง ๑๒๐ ปี พระอานนท์ก็นิพพานไป

เห็นไหม เวลาคน เวลาคร่ำครวญว่า “เรายังต้องการคนขึ้นมาอยู่ เรายังต้องการ นี่ดวงตาของโลกดับแล้ว” แต่พระอานนท์ก็มาเป็นดวงตาของโลกต่อเนื่องกันมา ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติมา ก็ปฏิบัติมาธรรมในหัวใจต่อเนื่องกันมา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ พบพระพุทธศาสนา แล้วเราบวชมาเป็นพระ เป็นนักรบ เราจะรบกับกิเลสของเรา เราจะบวชมา ถ้าเราปฏิบัติ ถ้าใครได้ผล อันนั้นเป็นอริยทรัพย์ พระจะมีสมบัติ มีทรัพย์สมบัติเป็นของตน ทรัพย์สมบัติเป็นอริยทรัพย์จากภายใน

ถ้าใครบวชมา เห็นไหม ศึกษาเพื่อให้ศึกษาเพื่อเข้าใจ เพื่อเป็นบัณฑิตออกไปใช้ชีวิตทางโลก เราก็จะมีแสงสว่างเป็นเครื่องนำทางของเรา นี่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ฉะนั้น ให้อดทน

๑ เดือนนี้ ๑ ใน ๓ ของพรรษาผ่านไป ยังมีโอกาสอีก ๒ เดือนอยู่ข้างหน้า ให้อดทน อดเปรี้ยวไว้กินหวาน เอวัง